

Intimizam i prostornost

Bebić, Josipa

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Arts Academy / Sveučilište u Splitu, Umjetnička akademija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:175:159786>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-08**



Repository / Repozitorij:

[Repository of Arts Academy](#)



Sveučilište u Splitu Umjetnička akademija

Intimizam i prostornost

Završni rad

Kolegij; Slikarstvo

Odsjek: Likovna kultura i likovna umjetnost

Mentorica: doc. dr. art. Gloria Oreb

Studentica: Josipa Bebić

13. svibnja u Splitu

Sažetak

Rad se sastoji od tri serije koje obuhvaćaju autoričinu svakodnevicu. Prikazani su likovi s kojima ona provodi vrijeme. Prva serija radova obuhvaća likove koji se nalaze unutar prostorije te su prikazi figurativno, dok je u nekim radovima vidljivo postupno gubljenje forme, čime dolazai do apstarkcije. Izražen je kolorit, kojim je dobiven komplementarni kontrast. Druga serija radova je iste tematike. Glavni motiv je portret rađen u tehnici ugljena s podlogom napravljenom u dvije boje: ljubičastoj i žutoj. Zadnja serija obuhvaća likove izvan prostorije, točnije nalaze se na Splitskoj rivi ili u unutrašnjem prostoru, koji su najmanje definirani, gotovo potpuno apstrahirani, pri čemu je glavni likovni element ritam. Autorica se referirala na umjetnike druge polovice 20. stoljeća iz pravca apstraktnog ekspresionizma i neoekspresionizma. Glavnu usporedbu napravila je s Jean - Michelom Basqueiatiem i Ashrileom Gorkym.

Sadržaj:

1. Uvod.....

2. Razrada.....

2.1. Tema rada.....

2.2. Uzori u radu

2.3. Proces i opis rada.....

2.4. Finalni rezultat(slike)

3. Zaključak.....

4. Popis literature.....

5. Slikovni prilog.....

1. Uvod

Tema ovog završnog rada je intimizam, u kojem je prikazana svakodnevica. U radu možemo uočiti težnju za nečim višim, što je postignuto gubljenjem forme. Negdje uočavamo samo figuraciju, negdje kombinaciju figurativnog i apstraktnog, dok u pojedinim radovima dominira sama apstrakcija. Osjećaj za duhovno je uvelike prisutan te je prikazana komunikacija među ljudima. Neki radovi broje samo jedan lik, na nekima se nalazi više njih dok je na samo dva radu motiv biljka ili životinja.

Radovi su napravljeni na ekspresionistički način. Dominiraju različite žarke boje, kojima je stvoren zanimljiv odnos boja, po uzoru na autora Johannesesa Ittena, knjige "Teorija boja". Radovi nas podsjećaju na grafite, zbog grafizma koji je ugljenom i kredom prošaran preko akrilnih boja. Tako za usporedbu uzimamo slikara Jean- Michela Basquiatia, koji je jedan od glavnih predstavnika neoekspresionizma.

Druga serija radova su portreti u unutarnjem ambijentu, odnosno prostorijama, gdje je također vidljiva svakodnevica te su rađeni na manjim formatima.

Treća serija slika čine prizori u vanjskom prostoru, gužva na Splitskoj rivi, koja stvara dinamičnost. Možemo uočiti rastapanje forme i još naglašeniji ekspresionizam od prethodne serije. Različita debljina linija i zakrivljenost daju cijelom radu određeni efekt.

2. Razrada

2.1. Tema rada

Rad se sastoji od tri serije slika, čija je tematika različita. Prvu seriju radova čini intimni prostor, u kojem su prikazani likovi u svojim svakodnevnim radnjama, koje su u većinskom broju sama meditacija i kolotečina misli, koja se odvija u njihovoj glavi, a nama nije vidljiva. Neki radovi prikazuju međuljudsku komunikaciju, dok su na nekim radovima prikazani likovi, koji su odsutni, odnosno u svojim mislima su. Ponekad rade svoje uobičajene radnje, ali nisu u kontaktu ni sa kim.

2.2. Uzori u radu

Ekspresionizam

Ekspresionizam je pravac u umjetnosti, koji se javio početkom 20. stoljeća. Nastao je zbog ratnih zbivanja, čime ga dijelimo u tri etape: predratno, ratno i postratno razdoblje. Rat je ostavio velik trag u umjetnosti, radi čega slike umjetnika odišu pesimizmom i katastrofom. Prvo razdoblje, odnosno predratni ili kozmički ekspresionizam vežemo za umjetnikove duhovne prizore, koji su nastali nekontroliranim izbacivanjem njegovih najdubljih emocija na platno. Slijedeći period, odnosno ratni ekspresionizam obuhvaća slike ispunjene groteskom, morbidnošću i gluposti Prvog svjetskog rata. Umjetnik u njima izražava svoje emocije, koje su uzrokovane buntom protiv ratnih razaranja. Zadnji period, odnosno poslijeratni ili socijalni

ekspresionizam, obuhvaća socijalnu tematiku u kojem je život običnog čovjeka u centru. Osim društvene kritike u tom periodu je istražena sudbina malog čovjeka.

Ekspresionizam je bio najzastupljeniji u europskim zemljama: Njemačkoj i Austriji te se kasnije pojavio u Francuskoj. Ekspresionisti su se početkom 1900-ih godina htjeli odmaknuti od akademskog načina gledanja na umjetnost, odnosno od narativnog slikanja. Okrenuli su se iskrenom i katastrofičnom prikazivanju stvarnosti, koju su proživjeli u ratu.

Koristili su jarke boje i iskrivljenu formu. Prva ekspresionistička grupa se pojavila tek 1905. godine, ali ekspresionistička obilježja u umjetnosti su vidljiva i prije toga u djelima: Vincenta van Gogha, Paula Gaugina i Henrija de Toulousa - Lautreca. Vincent van Gogh je najviše utjecao na francuske ekspresioniste. Prvim pravim ekspresionistom smatra se norveški umjetnik Edvard Munch, zbog svojih slika Krik i Strah, koje su nastale prije 20. stoljeća. Slika Krik nastala je dvanaest godina prije utemeljenja prve ekspresionističke grupe 1893. godine te je slika pod istoimenim nazivom nastala dvije godine kasnije u crno – bijeloj verziji, zbog toga što je Munch smatrao da: “ Jedino bezbojnost može iznijeti pravo značenje krika. ”

Dvije ekspresionističke grupe koje su se pojavile početkom 20. stoljeća bile su grupe: Die Brücke i Der Blaue Reiter. Die Brücke se pojavila 1905. godine osnovali su je studenti arhitekture među kojim su bili: Fritz Bleyl, Erich Heckel, Ernst Ludwig Kirchner i Karl Schmidt – Rottluff, koji je bio glavni osnivač. Važno im je bilo prikazati emocionalni doživljaj. Grupa je dobila ime po rečenici “ Čovjeka čini velikim most, a ne cilj”, iz djela Zaratustra, autora Nietzschea. Godinu dana nakon osnivanja same grupe, umjetnici su izdali manifest, kojim su pokazali svoju povezanost i sklad u stvaranju. Na njih su uvelike utjecali njemački srednjovjekovni umjetnik Matthias Grünewald, zatim primitivni umjetnici, plemenske afričke umjetnosti, umjetnost oceanije, pod kojima se misli na Vincenta van Gogha i Gaugina. Također su prihvaćali grafičku tehniku drvorez, koju su usvojili od Norvežanina Muncha. Smetali su im običaji u kojima su vidjeli manjak umjetničkog žara kod običnog puka, odnosno kod ljudi iz srednje klase. Bili su borbena i angažirana grupa, za razliku od umjetnika koji su se pojavili prije njih. Za vrijeme svog postojanja održali su više od 20 izložbi. Grupi se priključilo još umjetnika 1906. godine, a jedan od njih bio je i Max Pechstein, koji je izbacio Kirchnera iz grupe jer je jednom prilikom Kirchner izlagao s drugom grupom Novom secesijom. Većinski broj članova grupe 1911. godine se preselio u Berlin, kada je osnovana i druga ekspresionistička grupa u Münchenu pod nazivom Der Blaue Reiter. Osnovali su je: ruski slikar Vasilij Kandinski, koji je tada živio u Münchenu i slikar Franc Marc. Godinu dana nakon osnivanja, grupa je objavila manifest pod istoimenim nazivom, čiji je cilj bio širiti novu umjetnost. Jedan od članova grupe bio je i Auguste Macke, koji se bavio temom prirode i urbanim temama te je u svom radu koristio fovistički i impresionistički kolorit. Franc Marc je također uzimao temu prirode, ali mu je glavni fokus bio na životinjama. Blizak grupi, bio je i švicarski umjetnik Paul Klee, koji je u svom radu povezivao prirodu i stvarnost, imao je snažan osjećaj za glazbu, što se odrazilo u njegovom radu.

Apstraktni ekspresionizam

Početak druge polovice 20. stoljeća pojavio se apstraktni ekspresionizam, koji je bio prvi izvorno američki pravac. Nastao je u New Yorku 1940 – ih godina, a kasnije 1950 – ih pojavio se i u Europi. To je bila gestualna umjetnost, koju je umjetnik stvarao bez kontrole razuma, koristio bi direktno boju iz kantice ili prskao i hodao po platnu, što je nazvano dripping slikarstvo, čiji je glavni predstavnik i osnivač bio Jackson Pollock. Stvarao je apstraktne slike, ekspresivni pokretima te slike nisu imale početak, sredinu i kraj. Smatrali su da je slikarstvo život, odnosno bili su skroz posvećeni slikarstvu. Tražili su uzore u nadrealistima i proučavali su egzistencijalnu filozofiju, što su neki od uzora, koji su ih doveli do tih rezultata. Također bitni umjetnici tog pravca su: Wols, W. De Kooning, Jean Dubuffet itd. Zatim grupa COBRA, čije je ime nastalo od početnih slova imena gradova u kojima su živjeli članovi grupe: Copenhagen, Bruxelles i Amsterdam. Članovi su bili: Danac Asger Jorn, Belgijanac Pierre Aleschinski i Guillaume Corneille te Nizozemac Karel Appel. Radili su silovite poteze kistom iskrivljene oblike i naglašen kolorit, a teme su im bile manje sumorne od ekspresionističkih.

Neoekspresionizam

Neoekspresionizam se pojavio u kasnim 1970 – im godinama. Neki su ga nazivali i Transavangarda, Junge Wild ili Neue Wild, što bi i doslovnim prijevodu značilo Novi divlji. Naziv su dobili zbog toga što su grubo i nasilno pristupali materijalu. Velika intenzivnost u subjektivizmu je bila istaknuta u ovom pokretu. Motivi koje su koristili, bili su portreti njima poznatih ljudi, često i autoportreti, koje su prikazivali na apstraktan način, koristeći se živim bojama. Bili su inspirirani njemačkim ekspresionistima te su bili povezani s američkom lirskom apstrakcijom: pokretom The Hairy Who iz Chicaga i figurativnom školom Bay Area, koja je djelovala 1950- ih i 60- ih.

Jean – Michael Basquiat

Jean Michael Basquiat je bio američki slikar i pjesnik, koji je djelovao 80 – ih godina 20. stoljeća. Bio je poznat po svojim grafitima, koje je radio po ulicama grada Brooklyna. Tamo se rodio te ga je majka sa 6 godina upisala u Brooklynski muzej, što je jedan od razloga njegove povezanosti s umjetnošću. Jedan je od prvih umjetnika, koji je radio grafite. Imao je samostalne izložbe u galerijama Sohoa, gdje su njegove slike bile redovito rasprodane, što ga je dovelo do slave i učinilo najmlađim poznatim umjetnikom na američkoj sceni i šire. Često je dobivao pozitivne kritike od likovnih kritičara. Govorili su o emocionalnoj dubini i izvrsnosti u njegovom radu te o jedinstvenoj ikonografiji, odnosno simbolici i interpretaciji predmeta i umjetničkih djela. Još kao dvadesetogodišnjak je završio na naslovnici poznatog američkog časopisa “ The New York Times”. Također je značajan zbog toga što je najmlađi umjetnik ikad u povijesti umjetnosti, koji je izlagao u izložbenom prostoru Kasselu u Njemačkoj. Izlagao je s poznatim konceptualnim i suvremenim umjetnicima: Josephom Beuysom, Amelom Kieferom, Gerhardom Richterom , Cyom Twoblyjem i Andyem Warholom, koji ga je uveo u svijet umjetnosti i pomogao mu u promoviranju njegovih djela i njega samoga. Andy Warhol i Basquiat su bili vrlo bliski te je Basquiat umro nedugo nakon Warhola, zbog predoziranja heroinom.

Radio je ekspresivne portrete s naglašenim koloritom i crnim linijama, što možemo povezati i s prvom serijom radova u ovom završnom radu. Koristio je akril i slikao je ono što osjeća,

slobodno, ekspresionistički. Ponekad se u njegovom radu nije moglo definirati što je točno prikazano.

Nejasnoća u sadržaju još je naglašenija bila kod spomenutog umjetnika Gorkog, čiji je rad izazivao zbunjenost kod gledatelja. Možemo ga usporediti s zadnjom autoričinom serijom, gdje je bio izražen ekspresionistički pristup i nejasnoća u definiranju, odnosno bliskost apstrakciji.

2.3. Proces i opis rada

Prva se serija ima 8 radova, na kojima su prikazani ljudi u prostoru. Događa se dematerijalizacija, zbog kojeg se stvara dojam transcendentnosti. Likovi su prikazani linijama različitih debljina, kroz koje prodire boja, što dodatno povećava taj duhovni utisak. Korišten je jak kolorit, kojim je dobiven komplementarni kontrast, kojim je postignuta uravnoteženost u radu.

Početak rada su bile skice, rađene prema živim modelima na A4 formatu u tehnici tušu. Modeli su bili ljudi s kojim autorica svakodnevno provodi vrijeme. Nakon toga po tim skicama napravljena je još jedna serija skica, u kojoj je referiranje bilo na knjigu “ Teorija boja”, autora Johannesesa Ittena. Iz te knjige izvađene su različite kombinacije boja koje stvaraju određeni osjećaj. Skice su isprva bile potpuna figuracija, nakon čega se postupno raspadala forma, odnosno sadržaj slike te su na kraju predlošci za finalan rad bili apstraktni. Glavnu ulogu više nije imala linija, nego su to bili elementi: boja i ploha. Završni rad rađen je na formatu 70 x 100 i 70 x 50 na natronovom papiru tehnikom akrila. Osim akrila korišten je ugljen, kojim su rađeni figurativni crteži, linije; korišten je također na način mrčenja kako bi se prikazala sjena te šafurno. Nakon završenog rada prema apstraktnim predlošcima, ponovno su napravljeni određeni fragmenti iz tih gotovih radova.

Druga serija radova na kojoj su prikazani portreti i na kojoj je vidljiva svakodnevnica napravljeni su na manjim formatima. Natronov papir veličine 70 x 100 premazan je žutom i ljubičastom bojom, nakon čega je izrezan na manje formate. Ugljenom su bili nacrtani portreti. Osim tih radova u seriju spadaju i dva veća rada, jedan je iste tematike, dok je na drugom prikazana kornjača u vanjskom prostoru, odnosno vrtu. Oba rada su monokroma, jedan je u plavim nijansama, a drugi u crvenim.

Treća serija u kojoj su prikazani likovi u vanjskom prostoru, ponovno se vraća u boje, odnosno korišten je raznobojni kolorit, kao što je bilo u prvoj seriji radova. Prevladavaju tri primarne boje: plava, crvena i žuta. Likovi su prikazani ugljenom te je korištena i tehnika suhog pastela, odnosno kreda, koja je tretirana na isti način kao i ugljen: stvaranje šafura i “mrčenje”. Slike su rađene na nešto manjim formatima, od onih iz prve serije 50 x 70 te su također rađene na natronovom papiru. Još jedna malo drugačija slika je iste veličine kao i ostale, samo što je odjeljena u četiri manje etape, jednake veličine.

2.4. Finalni rezultat 1. serija- 8 slika



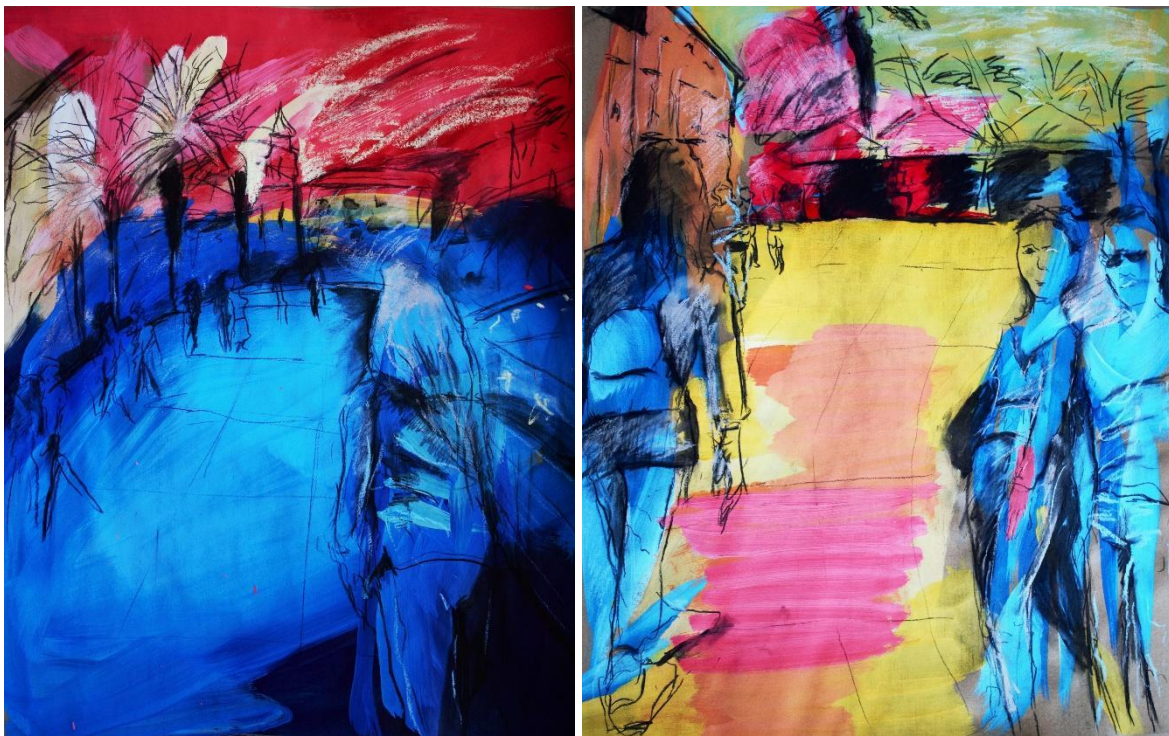


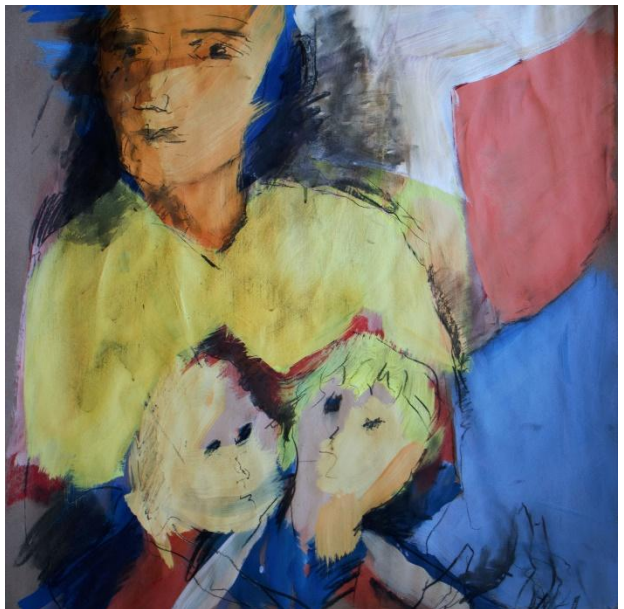
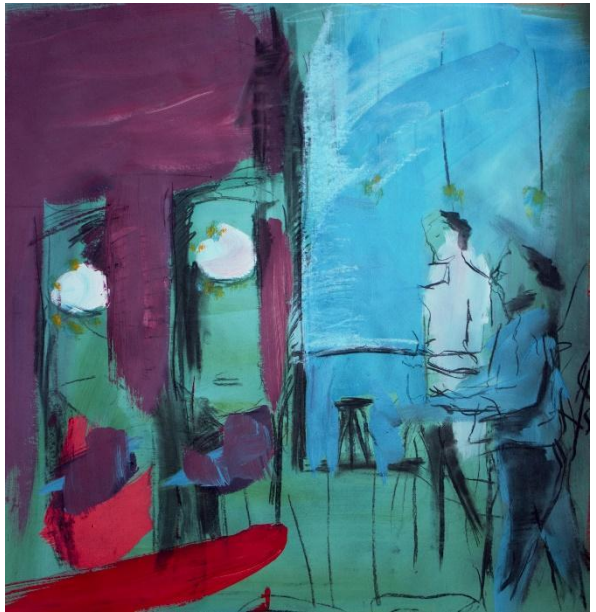
2.5. Druga serija- 8 slika

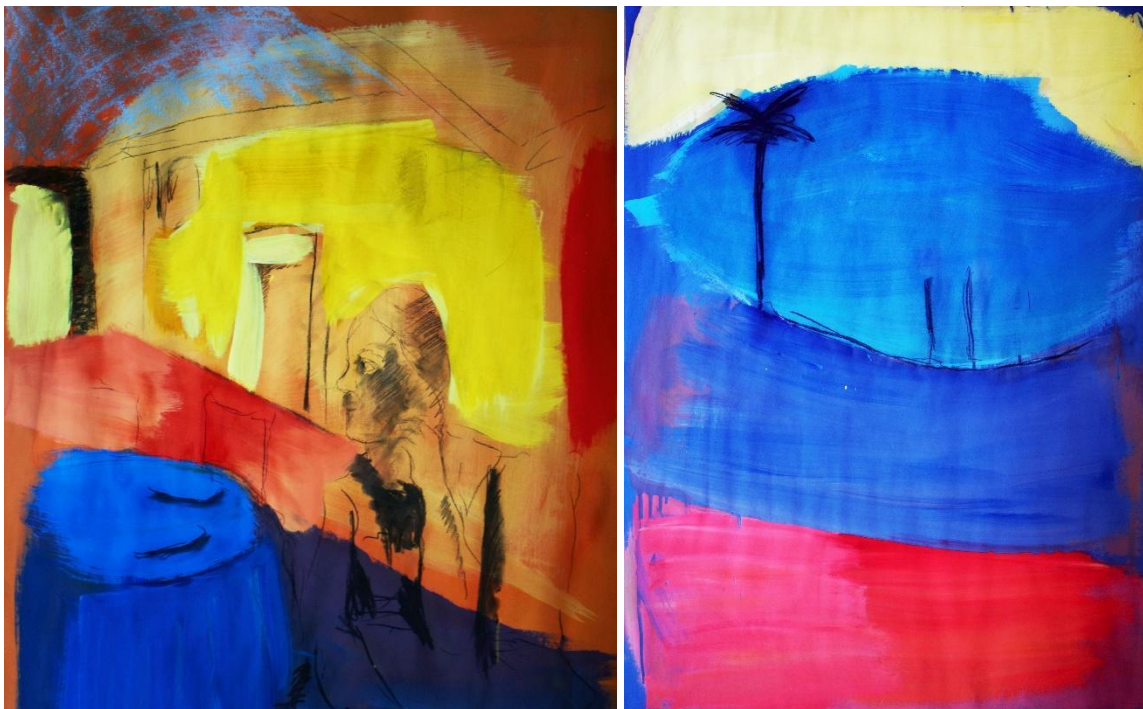




2.6. Treća serija - 10 slika







3. Zaključak

Rad se sastoji od tri serije, koje obuhvaćaju tematiku svakodnevnice u unutarnjem i vanjskom prostoru. Komuniciranje s okolinom i bijeg od ovoga svijeta u vlastitim mislima, koji ima poseban efekt, dobiven žarkim bojama koje prolaze kroz sam oblik, što se odnosi na prvu seriju radova. Druga serija je prikaz portret u zatvorenom prostoru, dok su u zadnjoj seriji prikazani likovi izvan prostora, na otvorenom. Radovi su ekspresivni te se ističe kolorit i jaka crna linija, čime je dobiveno na materijalizaciji, odnosno figuraciji te na efektnosti i kontrastu. Rad smo usporedili s radovima apstraktnih ekspresionista Jean Michaelom Baqiatiem i Arshilom Gorkym.